

במות למוסיקה ישראלית

מוסיקה מאת נתן מישורי

א. מלחינים ישראלים פלוס אחד

"מלחינים ישראלים פלוס אחד" היא סידרת קונצרטים חדשה של רשות השידור בעריכת ג'ון פרנקס ויליאמס. יש המתנגדים לקונצרט של מוסיקה ישראלית בלבד בטענה ש"זו חיבת להיכלל בקונצרטים הרגילים. אולם אף אם נגיד לכך יוותרו יצירות רבות שאינן יכולות להיכלל בקונצרט רגיל מטעמים טכניים. טוב דומני שמוטב לשמור בה מקום רק ליצירות שעדיין לא זכו לכבודיהן של מית. את בעית היצירות שכבר נש"מפו ושהוכרו כטובות ביותר ל"דעתי במסגרת הרגילות.

בקונצרט שנערך באולם ע"ש רות פרידמן בת"א שמענו, "מרבית" ל"חליל סולו בביצוע המשוכלל של ה"מלחין עצמו — אברהם אמולג'עילם יליד מרוקו. היצירה ממוגת בצורה יפה יסודות מורחיים עתיקים עם ארגון מוסיקלי חדש. אני רואה ב"חיוב את תחילתו של סגנון ממוג זה ששלט בישראל בעבר הלא-רחוק, ומקווה שיתאפשר למלחין להשמיע יצירות נוספות. מקום כבוד שמור ל"סונטה לשני כינורות" מאת מרדכי סתר, אך הכנרים אילו גרונדי ר"פאל מרכוס השיגו בה רק נקיון חיצוני. אופיה האמיתי של היצירה (שמקומה האמיתי הוא בקונצרט ר"גיל) לא נחשף ו,השולם ממשיך ב"

דרכו" לסרט מגנטי מאת פרד קאופ" מן הושמעה בעבר ב,במת מלחינים עולים", ולא ראיתי טעם רב בהש"מעה החוזרת. יש הישג ביצירת ה"ריקמה הצלילית המורכבת, אך ה"התפתחות קטנה מכדי לעורר ענין. בשלושת הפרקים הזעירים של "מז" סיקה לקרן סולו" מאת ברנרד היינ"ן

עוזי ויזל

הרד (בביצוע מצוין של מא"ן) יש אחדות סגנונות וקירוב בים יהודיים. מידה של דמיון בפרק השלישי. צורה, סגנון ביטוי והמצאה מביאה היתרון פסנתר מס' 2" מאת מרקו סלעלה מבריה"מ. קופיטמן נראה קול חזק למקלות ה"הישראלים. אף כאן שמענו מצוין של שרה פוקסון-היינ"ן

שיאו של הערב היה בהשמעת "שיר לפי שירי היינה" מאת יוסף טל בביצוע מרשים ביותר של אמילי סרנדסן (מצ'ו-סופראן), אורי שוהם (חליל), מאיר רימון (קרן), יהודה כהן (כלי נקישוה), שרה פוקסון-היימן (פסנתר), ובניצוחה של ג'ון פתקס וויליאמס. בשיר זה שבו לקרן זאת המילים משבעה שירים של היינה על אהובותיו, השיג טל מה שאין משיגים לעתים קרובות — מוסיקה שהיא בעלת הבעה חזקה, התפתחות אורגנית של מרקמים מענינים שאינם צפויים מראש, ו"שלמות צורנית. יצירה זו נרצה לש"מזע פעמים רבות.

הקונצרט נסתיים ב,פלוס אחד" — הנעלם שמטרתו היתה למשוך קהל סקרנים (נכח רק הקהל הרגיל). היה זה ממשעשע לשמוע סונטה בפה מאוחר מאת היידן בביצוע חוזר ונשנה של פוקסון-היימן, כשבניתיים אוטמים איבעה מוסיקאים את מ"תרי הפסנתר בסרגים ובאבזורים אחדים על פי הוראות "יצירתם" של רביעיית כלי נקישוה אמריקאית ה"מכונה, "היה מוכן". התוצאה המהנה היא פרידה הדרגתית מצלילי הסרן נטה עד לטרנספורמציה גמורה ל"צירה שמיזן תמורת כלי נקישוה.

ב. אמנים צעירים מבצעים מוסיקה ישראלית

יזומתו היחידה במינה של המורה והצ'לן עוזי ויזל הביאה לקיום ערב מרגש בחסות, "איגוד הקומפוזיטור" רים" (באולם ע"ש רות פרידמן), בו בביצע צ'לנים צעירים מוסיקה יש"דאלית לצ'לן. אדוות בקצרה. הבלי"דה עתירת היופי המלווד והרמוני לצ'לן ופסנתר של עזין פרטוש זכ"תה לביצוע רגיש על-ידי הצ'לנית אינגריד פישר בלוית נעמי מלי"נורסקי, מוסיקה לצ'לן (1974) מאת אב"ל ארליך הוגשה על-ידי יאן רא"דזינסקי בהקפדה רבה על ביצוע ה"רעיונות הגיוניים המיוחדים ליצירה. חוויה מיוחדת היתה בשמיעת, "של"שה לשלשה" מאת יהויכין סטוצ'בי"סקי (מיווג של מוטיבים יהודיים וישראלים הצללות חדשות) כש"היא מנוגנת על-ידי שלשה צ'לנים צעירים מאוד ומוכשרים — דניאל לכיס, דורון טויסטר ואוהד ברי"דיד. יצירתו הרצינית והפיוטית של אב"רהם דאוס, "סונט מס' 12 (לפי ריל"קה), זכתה לביצועה ההולם על-ידי הצ'לן רב הכשרון דוד שמבן.

אין ערוך לחשיבות מיפגש קרוב זה של מבצעים ישראלים צעירים עם יצירות מלחינים ישראלים ותי"קים, אך עוד חשוב מזה הקשר שנו"צר בסיום הקונצרט בין מבצע צעיר — דוד שמבן, לבין מלחין צעיר — משה זורמן. ב,אטומים—מולקולות—מקרו-מולקולות" לצ'לן ופסנתר (ב"לוית המלחין) שמענו קול של מל"חין צעיר וחדש, שהוא קצת מחוס"פס, אך מענין וראוי לטיפוח.

לעודד מוסיקה מקורית

"מלהינים ישראלים פלוס אחר", רשות השידור בתוכנית מיצירת אמולגניעלים, סתר, קאופמן, רייני הארד, קופיטמן, על עורכת ומנציחת: ג'ון פרנקסווייליאמס.

אין דבר המתסכל מלהינים יור תד מגניזת יצירותיהם במגרה. הקומפוזיציה עם הקהל היא אחד הצרכים היסודיים של כל יציר. בכל תחום אמנות. רשות השידור בעריכתה של ג'ון פרנקסווייליאמס וביוזמתה, הסירה את האבק מכימה יצירות ישראליות במסגרת הסדרה החדשה "מלהינים ישראליים פלוס אחר".

בתוכנית הראשונה הוצגו מלחינים בעלי סגנונות שונים: מוסיקה ניוארית-פרסוניסטיית, אקספרסיבית, ג'וז מוסיקאלי, מוסיקה אליאטורית, מוסיקה אלקטרונית וכו'. על אף גיוון הסגנונות בקונצרט זה אינני גורס מסגרת המיוחדת למוסיקה ישראלית בלבד. לדעתי יש לשלב מוסיקה ישראלית בקונצרט טים דגיליס, בין יצירות של בטי הובן, שוברט ובראהמס. הסדרה מתקיימת באולם החדש.

של הספריה המוסיקאלית בתל-אביב, מקום סימפאטי אך קטן מאוד. בקונצרט הבכורה נכת קהל מצומצם, "משפחתי", של אנשי מוסיקה מקצועיים.

הקונצרט נפתח ב"מדברית" לחי ליל סולו (משנת 1973) מאת אבי רהם אמולגניעלים וביצועו אחרי ה"סירינקס" מאת דבוסקי, וה"דניסטי" מאת וארז נראה שהמלהינים האלה מיצו את האפשרויות של היחליל סולו, וכדי שהשומעים יתעניינו במוסיקה לכלי זה עליה להיות בעלת ייחוד רב. זה לא קרה ביצירה זו. שהייתה החלשה בתוכנית הערב.

הסונאטה לשני כינורות מאת מדדכי סתר (משנת 1952) נחשבת לקלאסיקה של הרפרטואר הישראלי לכלי קשת. אכן, ראויות יצירות ישראליות טובות לביצועים חזריים, אילן גרוניך ורפאל מרכוס ביצעו את היצירה באינטנסיביות ובעוצמה רבה, אך לעתים על חשבון קיוון האינטונאציה. מקצוע של היצירה האלקטרונית לא נפקד. בהעולם ממשיך בדרי

כו", צירף המלחין פרד קאופמן שלוש שורות של קולות: "מוסיקת נשמה" אמריקאית בביצוע חי ובר מעין אוסטינאטו חוזר, הקלסת קור לות אנשים ופטפטיהם, וקו של קולות המופק באמצעות הסינתסייזר, כל אלה במוזיגה אחת נמשכת. אין בזה חידוש רב, אך היצירה נשמעה הומוגנית מאוד. המוסיקה לקדן סולו מאת ברוננו ריינהארד בוצעה היטב בידי מאיר רימון, שהשתלט על הבעיות הטכניות הרבות. מבחינת כתיבתה מוכירה יצירה זו את יצירות הסולו שנכתבו לאלה הסקוונצות מאת בריל, אך דמיון זה הוא היצוני בלבד: ביצירות שהאזנו לה הערב היה התרין כן המוסיקאלי דל ולא מעניין. היצירה "לפסנתר מספר 2" מאת מארק קופיטמן, הבנויה על רעיונות אליאטוריים משולבים בנושאים מהשירה היהודית, ארוכה לדידי, ולא נאמרו בה דברים מעניינים. "על שירים של היינה" מאת יו

סף טל היצירה הטובה של הערב. קשה להגדיר מהו הדבר העושה את היצירה גדולה מאחרות, אך אומר שהפרטים שביצירה עובדו להפליא ושלוכליותה היתה משמרת. עות, הביצוע של אמלי ברנדסן, ארדי שוהם, מאיר רימון, יהודה כהן ושרה פוקסון-היימן תרם לה

צגת היצירה כראוי. הקונצרט הסתיים ב"רפרפת" של מעשה ליצירת מוסיקאלי בנוסח קבוצת גל-חינים צעירים מסאן פראנציסקו. כפי שתואר ב"Source": אוסף הנסיונות האוונגארדיים ביותר במוסיקה. הפלוס אחר" היה בדיחתי חניניות, שאיננה מחייבת.